

YELOD TELDEGMÄLID NÜM: 02 FEBUL 2016 Pads: 09 jü 16

O Volapükaflens valöpo!

Ven studoy Volapüki – e pato vödis Volapükik –, tän tüvoy anis, kelis nutimo lecedobs patädikis de timäd pasetik. Atos suvo baibinon tefü nems länas. Ön jenets mödikün no veütos, ömna ye sötoy dönu vätälön vödis somik. Volapükan Tsyinänik: *Danny Zhang*, kel i sevon mödikosi dö jenotem läna: *Korea*, e kel spikön Yapänapüki, emäniotom, das nem Volapükik läna at: Tsyosenän – bo fa hiel *Arie de Jong* penüdugöl ini Volapük – no pöton.

Ekö! limans kadäma estudons dinädi at. Su tinisul Lofüda-Siyopik et reigän nemü *Goryeo* ädabinon de 918 jü 1392 ma timed kritik. Täno reigän *Choseon* äsökon de 1392 jü 1897. Poso el *Daehan Jeguk* efünon, kel sinifon Linglänapüko: *Great Korean Empire*, Deutänapüko: *Großkoreanisches Kaiserreich*, kel älaidulon, jüs ün 1910 Yapänans äkonkerons oni. Län ävedon kolunän Yapänik ön nem ettimik, fe ön fom Yapänapükik: *Chōsen*. Nutimo lödans mödik läna at lecedons vödi at lenofi. Pos volakrig telid e klemed Yapäna, gretanämäds ettimik bofik, sevabo Sovyätabalatam e Tats-Pebalöl, äteilons läni patomöl ad flunaziläks oksik. As sek atosa tats tel ädavedons, sevabo tat nolüdik nemü *Chosŏn* e tat sulüdik nemü *Hanguk*.

Sis tumyels anik nem bevünetik tinisula at binon *Korea*, e nu geboy nemis *North / South Korea* (Lingl.), *Nord- / Südkorea* (Deut.), *Corée du Nord / Sud* (Frans.), e ret.

Hiel *Arie de Jong* ädefomom vödi: Tsyosenän < de nem Yapänik, vio äsevom oni ettimo. Ab nutimo vöd at vo no plu binon nem pötik, bi mödikos äjenon sis 1931. Kanols reidön su pad: 14 utosi, keli kadäm Volapüka esludon dö dinäd at.

Valikosi gudikün oles ed olsikanes

sedom

KONSÄLS GRAMATIK

fa *Dr. Arie de Jong*, pekobüköls fa *Brian R. Bishop* ün setul 1979

DIL TELID

2.8.1953

LAFAB VALEMIK

‚Johann Martin Schleyer' idatuvom ün 1878 „lafabi valemik" tonatas 37. Ävilom ed äspelom, das pö penam natapükas valik vola te lafab at pögebon. Bi tonat alik lafaba at labon proni balik fümik, äcedom, das atos öbalugükonöv lärni, proni e suemi pükas foginänik.

VOTIKAMS VOLAPÜKA

Säkol, va votikams staböfik pelüblinons ini gramat. Cedü ob: si!

Samo: dins binons gramatiko neudiks, ab büikumo pö konyug ai foms manik värba pägebons. Atos no binon kludöfik ma ob. Nu pö dins foms neudik ai pagebons.

Sam telid: 2 = tel; 3 = kil; ... 10 = deg; 20 = teldeg; ab büikumo: 10 = bals; 20 = kils; ..., klu: 11 = balsebal; 12 = balsetel; 23 = telsekil; ...
Nu: 11 = degbal; 12 = degtel; 23 = teldegkil; ...

I pö fomam koboyümavödas balugikams anik pelüblinons.

Vödeds anik:

cedü ob	=	*in my opinion*	neudik	=	*neutral*
kludöfik	=	*consequent,*	staböfik	=	*radical*
koboyümavöd	=	*compound word*	votikam	=	*change.*
lüblinön	=	*to bring in*			

23.9.1953

KAPSÜL, KAPSUL, KAPSUT

kapsül = *capsule, bottle cap.*
kapsul = *capsule* ad kipädön (*to contain*) medini mismeköl (*nasty tasting*). Pötekan (*chemist*) kanom jonön ole kapsuli. Klu no binon pilul (*pill*).
kapsut = *capsule (seed vessel of a plant).*

FULÜKÖN, PLOMÖN

to fill = fulükön.
to fill teeth = plomön. (Klu el ‚plomön' no pagebon pro fulükam hogas plödü uts tutas.)

19.12.1953

VOTIKAMS SISIK VOLAPÜKA

Säkol, va Gramat Vpa ya pevotükon. Nö! Ni gramat ni vöds Volapükik plu votükons. Te if tüvoy pöki somik, ozesüdos ad menodön oni.

DIAMOIN, DIAMAIN

Dif vü „diamoin" e „diamain" binon, das diamoin binon min, e diamain binon bijut.

‚ADDITION' (LÄ, SA)

‚Addition': lä = *by*; läükön = *to add, to put to*; läükot = *addition, appendix*; sa = plus; saedön = *to enumerate, to number*; saedam = *addition, act of enumerating*; saedot = *sum, the whole amount*.

Vöds anik: bijut = *jewel*; menodön = *to amend*; min = *mineral*.

SMOKÖN-SMÖKÖN, LAGÖN-LÄGÖN, NOYÖN-NÖYÖN, SEADÖN-SEIDÖN

smokön *to smoke v.i.*	lagön *to hang v.i.*	noyön *to be drowned v.i.*	seadön *to sit v.i.*
smökön *to smoke v.t.*	lägön *to hang v.t.*	nöyön *to drown v.t.*	seidön *to seat v.t.*

Värbs in ked balid pemäniotöls binons neloveädiks, et uts in ked telid loveädiks. Malams at (sevabo: va binons neloveädiks u leveädiks) pagivons in vödabuk gretik. If demoy, das värbs, kelas vokats: ä, ö, ü, i < kömons in ked lafabik pos vokats: a, o, u, a, binons loveädiks, e votiks neloveädiks, tän kanoy memidön fasiliko, värbs kinik binons loveädiks e kiniks neloveädiks. (In Deutänapük ä, ö, ü binons vokäts elas a, o, u, ab in Volapük els ä, ö, ü binons tonats, äsä tonats votik lafaba.)

Sams:

Fil smokon vemo, bi boad binon luimik.
‚John' smökom zigarüli.
Elägob guni obik, e nu gun lagon len klotilägöm.
Äfalom ini vat, ed änoyom.
Enöyom nimis dämabik.
Eseidof bovedis sui tab, e seadof nu su stul.

Vöds anik:

boved	= *plate*	luimik	= *wet*
dämabik	= *harmful*	malam	= *indication*
ked	= *row*	neloveädik	= *intransitive*
klotilägöm	= *row of pegs*	zigarül	= *cigarette.*
loveädik	= *transitive*		

II:12:2016

NEDÖN E NEODÖN

Ad suemön gudiko disti vü värbs at, zesüdos, das studol kapiti: „Värbasots" su pad: 69 gramata. „Nedön" binon värb sekidik, e „neodön" binon värb loveädik. Änedom golön usio = He needed to go there. (In Vp nen „ad".) Neodobs penis e nigi.

Väds anik:

dist = *(distinct) difference*; loveädik = *transitive*; sekidik = *dependent*.

9.3.1954

LADYEKS

Säkol obe, ön jenets kinik ladyeks i mutons padeklinön äsä subsats, lü kels dutons. Benö! if no binons po e fo subsats, ed if padeteilons de subsats dub väds votik, no ladyeks binöls, mutons padeklinön äsä subsats, lü kels dutons. (Logolös § 51 gramata!)

Väds anik:

deklinön = *to decline*; deteilön = *to separate*; jenet = *case, event*.

RAGEIG, STONASFER

Els „rageig" e „stonasfer" binons vödeds talavik. Rageig binon jüd bäldikün talakruta. Ün timäd rageigik lifots no nog ädabinons, klu fösils no komädons in jüd talavik.

Stonasfer binon dil stonik talakruta. Ön mod ot kanoy spikön dö vatasfer, lutasfer, stratasfer, ...

Väds anik:

fösil	= *fossil*	stratasfer	= *stratosphere*
jüd	= *layer*	talavik	= *geological*
krut	= *crust*	timäd	= *epoch, era*
lifot	= *living being*	vödot	= term
lutasfer	= *atmosphere*		

9.3.1954

PRÄPODS

In Volapük präpod neai kanon papladön len fin seta. Präpod muton ai papladön fo subsat, pönop, värb, ...

PLU, MÖDIKUMO

Väds bofik et binons ladvärbs. Klu: „Ba okanob dunön plu (u: mödikumo) ün tim nilik".

Poföven.

BLÖF – dil telid

‘The Confirmation’ fa *Frank Roger*, petradutöl fa *Hermann Philipps*

Bo äkanoy büocedön, das pösods kil at no fädo äkomons is. Älabons bligi seimik. Vom itelefonof ko löpans okik. Man yunik ko lilalilöms te jino ädalilom musigi. Jenöfo ästebedom büdis. Bligäd bäldikana no nog äklülon, abösevädükon-la oki dü jenäd dinäda.

Kis äbinon-li natäl bliga onsik? Ävobons-li pro cifod, sukölo eki, kela komi in tren at äniludoy? Krimani-li? Eki tävöl zädelaneito lü zeilöp neverätik ko trök, äsä om it. Baiädom-li ba ko bepenot pösoda pasuköl et? Öfanäbükons-li ba omi, cänidölo omi tefü pösod sümedöl om? Ud ävobons-la komitü krimanasog taik, ön jenet kelik badikumos öreifonöv omi.

Atos äbinon-la plän, kikodo vom et iklavof so spidiäliko. Inunof cife oka, das ituvons pösodi pesuköl in tren, ed äsäkof omi, va äsötons dadunön disini oksik ... u fanäbükön omi, ud – atos no binosös! – moükön omi. Kisi äcedons-li, das äkepolom in trök omik? Brietadrogis-li? Moni-li u völadayegis votik? Öbinosöv süpäd pro ons, ven ömaifükons oni ed ölogons ninädi. Täno ye öbinosöv tu latik.

Älemufükom kapi. Niluds valik at klülo äbinons nesiämöfiks. Te ästeifülom ad jäfükön tikäli okik dü trenatäv naütik. Vom nu islipülikof. Man yunik dönu ädalilom musigi ko logs färmik, e man bäldilik nu löliko äjäfälom ko krodavödarät. Val änomon. No änedom kudön.

Ven äbeigolom onis ad rivön prifeti, nek tävanas kil et älogedon lü om pu brefüpo. Ven ägekömom, äloegom ko stun levemik padasukön tröki oka fa vom e man bäldik.

“Kisi üfo dunols-li?” ävokädom leskaniko. Man yunik jiti brefaslivik lenlaböl ägleipom omi len brad, dat no äkanom gesumön tröki oka. Man bäldik lülogom omi koldäliko, ed äsagom: “Äbinos stupot ad posblibükön päkemi olik nen galed, ven ägolol lü prifet, pato lo gredät olik. Vo ebinos pök vemo stupik.”

Hiel *John* äsevedikom, das dido igidetom. Pösods kil at äbinons is kobo demü blig, kel ön mod seimik ätefon omi. U pu so äcedons.

“Stopö!” äsagom mane bäldik. “Pölols. Nos binon in trök oba, kel nitedon olis. E no binob utan, keli lecedols obi.”

Man älöükom logabobi ed ägespikom: “No binol-li söl: *Barrymore*? El *John Barrymore*-li? De *Dartmoor Grove*-li? Tävöl lü *Primrose Creek*-li, kö kolköm veütik perajanon?

Hiel *John* äslugülom me töb, steifölo ad bemastikön lejeki, kel in om ädavedon.

“Si! binob el *John Barrymore*, ab …”

“Ekö! Etuvobs mani verätik. Ed egetobs tröki, keli ävilobs labön.”

“Ninädon utosi, keli neodobs”, vom äsagof, dü äfärmükom tröki dönu. “Moikobsös! Eledunobs komiti. O *Geoffrey!* jäfikolös dö söl: *Barrymore* at, dat no kanom kodön fikulis.”

Fövot ofovon.

Man yunik äletirom omi lü prifet, äjoikom omi ninio, ed äflapom sui kap oma me yeg vetik. Val ädagikon.

Pos tim anik el *John Barrimore* äsevälöfikom; koap okik äseaton levemo nekoveniko in prifet, kap oka äpebon doliko, e logam okik äbinon nekleilik. Memamagots dö utos, kel ijenon, piano äprimons ad geikön: pösods kil et in tren; fomälod oka, kel iveratikon; per tröka, e fino mükükam.

“Lio lunüpo ebinob-li is?” äsäkom oki. Ägelugolom lü seadöp oka ed älogom, das midunans kil et inepubons – leigo trök oma e, pö vestig kuratikum, böb e telefonöm polovik oma.

“Dido sötob plu prüdön”, ätikom. “Mutob kontrolön oki tefü magälods oba. Tu vemo binons nämädiks e vobediks, e klienons ad votükön jenöfi. Reafons plödü kontrol e jenöfikons, ed ömna no frutü ob.”

Älasumom buki, kel nog äseaton näi om. Utans kil, kels itatakons omi, no initedälikons dö on. Älülogom tiädi: “Geidian pro primans ad drims ojenöfiköl”. Ekö! at no äbinon buk, keli ireidom. Atos äbinon-li ret lätik magäloda bisarik ut, keli ilifädom? Äsludom ad blufön oni. Ämaifükom buki, ed äprimom ad reidön oni. Ba nog ämögos-la ad nätükön stadi, büä öbinos tu latik.

Du tren älaivegon äl *Primrose Creek*, äreidom ko küpäl vemöfik. ■

Vöds anik:

büocedön to presuppose, voraussetzen, presupponer;
cifod the authorities, Obrigkeit, autoritates;
jenöfikön to come true, wahr werden, realisar se;
lugolön to stagger, torkeln, titubar;
magälod fantasy (sth. fantasized), Phantasterei, cosa imaginate;
mükükam humiliation, Demütigung;
nämädön to be powerful, Macht ausüben, esser potente;
vemöfik intense, intensiv.

Vöds nulik (1)

(a) Tsyosenän

In **Vödabuk Volapüka pro Deutänapükans** fa hiel *Arie de Jong* tuvoy länanemi: "Tsyosenän" sa pükanem: "tsyosen" ad malön läni, keli bevünetiko sevoy as *Korea* (Frans.: *Corée*), e püki, keli spikoy us. Demü kods su tiädapad gaseda at pemäniotöls kadäm Volapüka esludob ad zepön vödi: "Koreyän", kel ya pagebon necalöfiko in resodatop: *Vükiped**, pla "Tsyosenän", kel reto pägebon te balna in yeged Volapükik, sevabo in "Bosil alsotikosa sogü hiel John Redgwell" fa *Ralph Midgley*. Koreyän peteilon ad Nolüda- e Sulüda-Koreyän. Netapük paspiköl in läns at ponemonöd: "korey" pla "tsyosen".

* (https://vo.wikipedia.org/wiki/Nolüda-Koreyän)
(https://vo.wikipedia.org/wiki/Sulüda-Koreyän)

Fövot su pad: 16

<u>**II:15:2016**</u>

Lio föfiomufoy-li vifikumo ka vien – tö 'Yekaterinburg'?

Fa *Daniel Morosof*

"Rusänan kinik no plidon-li vabami vifik?", äsäkom semanaedo hiel 'Gogol': lautan Rusänik famik. Lesi! valikans plidons osi, ab no valikans sevons, me kin mögos ad vabön so vifiko äsä sagit u vien, ü ma notodot Rusänapükik "ko filil". Toodans, luyali algödo pö dakosädastob in sütadakosäd glumiko stebedöls, verato pafanäböpons fa pölaced, bi igo if labons jevodanämis mödik dis futs oksik, näms at no okanons so mofugön plödio, äsä filalanan Larabänik (sevabo 'genie', 'jinniee') ninü flad laidio pifanäbüköl äkanon. Vo motoravaban nonik fägon ad vedön hiel 'Aladdin' atimik.

Igo träms e lektinanibuds mufons nevifiküno: nims nobik at, pejafons ad binön stägs vifafutik ko hons spagik, bevü toods kofudons e cenons ad snels brefanatemamik ko honils lügiko delagöls.

Vätälölo dinädis zifa kanoy konfidön te nämi oka, sevabo: konfidön nämi tira menik. Sekü atos vifavegons, jofōri ad senälön glöti mütölo, äsä mätatoodistirans famik, dalabans saikulas, tridavegömas e luibasketas. E binos fikulik ad dasevön, vegöm kinik atas binon vifikün, ibä atos sekidon de mast stira. Esuemob atosi semanaedo, ven ävegob ko luibasketan bal mätölo ve süt: 'Majinostroiteley', sevabo "cinimekanas" ü "cinelas" Rusänapüko (ästanob su platot tridavegöma). Primo balan obas äföfovegom, poso votikan äföfovegom, e dönu mödikna ävotükobs sökaleodi tefü od – e fino leigüpo ärivobs dakosädalitömi lätik (klülos, das obs bofik imutobs suetön, äsif iseatobs-la dis bedategeds vodik pö hit kildeggradik züöpo). Ye luibasketan äkoefom, das su luibils okik, nesümiks tefü luibs gretik obik binöls, ven äspidikom vemo, tän doliko äsenom me futs kräki alik in sfal ed igo ökanomöv blufön vegis pos nätükam.

Täno äsuemob, sekü kod kinik tö 'Yekaterinburg' calans zifik bo desino sfalons e nätükons badiko pärunavegis, in mod somik, dat brekods, neplenöfots, kräks e sepils pro reinafivs obinonsöv ön mödot mu gretikün. Kod atosa binon klülik: calans valik vegons da zif medü toods e labons kudadini balik veütik bu saikulans, tridavegömans, luibasketans, sevabo: däms pärunavegas. Ed if ün hitüp – ön kodül nätükama – pärunavegs sa saikulavegs pedistukons jüi tim nifa balid, tän nek kanon komipön ta calans ninü motoravabs, bi atos binonöv din nen plöp (ön mod sümik hiel 'Phaethon'ästeifom ad leigikön tefü hiel 'Helios' nebenosekiko).

Vi! ven ek vifavegon medü vegöm nenmotorik, glömi valikanas e vienafeifi in lils juitölo, bei toods mödik dub vif tio litastralik beimufölo, ebo tän jokon ta neletian no pespetöl, e dofalon, ad punakomipan sui mätöp pedojedöl sümölo. ■

Vöds anik:

fanäböpön to imprison, einkerkern, incarcerar;
saikul bicycle, Fahrrad, velocipede;
tridavegöm kick-scooter, (Tret-)Roller, trottinette;
glöt envy, Neid, invidia;
luibasket roller skate, Rollschuh, patin de rotas;
mätatoodistiran race driver, Rennfahrer, curritor.

Vöds nulik (2)

(b) Lömins

In **Gramat Volapüka** fa hiel *Arie de Jong* tuvoy lisedi löminas, kel ninädon lömini: borin, lat.: *borium* (ü *boron*) ko malat: *B* e taumavet: 10,9.

Ün 1976 lömin nulik ko taumavet: 270 pejafädon mekaviko, keli fino änemoy latino eli *bohrium* (stimü füsüdan Danänik: *Niels Bohr)*, ko malat: *Bh*. In "Vög Volapüka" yulula, 2010, nem Volapükik tauma nulik at penotükon as "borin", nes demön, das nem at ya ädabinon pro lömin votik, sevabo el *borium* löpo pemäniotöl. Kadäm Volapüka ekoräkon pöli at: Nem lömina nulik at nu binon "bohrin". Ven pronoy vödi at (üf atos föro ojenonöv), sötoy pronön eli 'h' äsä in vöd Volapükik: Bahruäns (= nisuls di *Bahrain*), dat no pocänidonös ko lömin votik et nemü borin.

KORÄKOTS TEFÜ GASED YANULIK

Pad: 1, setem**:** 3: ... mens visedik e duinafägik → ... mens visedik e duinafägiks.
" , kedet lätik: tefü zeils oksik → tefü zeils onsik.

Pad: 2, Volapük was invented in 1979 → Volapük was invented in 1879.

Noet: El *Arie de Jong* it rigiko ipenom dili balid vödema at Linglänapüki geböl, klu no evotükobs atosi. Ebüocedobs, das Volapükans mödikün suemons püki at.

Pad: 4, dis tiäd: ATOS**:** Egivob ome alis → Egivob ome atis.
" **,** dis tiäd: DU, DÜ**:** ... e „du-” präpod → ... e „dü” binon präpod.

